

Je straat in het archief

In Tiel staat het Regionaal Archief Rivierenland. Maar wat doet een archief? En wat vind je daar? Hoe doe je dat??

In deze les gaan we digitaal onderzoek doen in het Regionaal Archief Rivierenland. We gaan kijken hoe jouw omgeving er vroeger uit zag.

Wat
weet je al?

Even je geheugen opfrissen. Welke woorden komen er in je op bij het woord 'archief'? Schrijf die op.

Bekijk het filmpje

Nu weet je wat een archief is. In het archief is opgeborgen wat de moeite is om te bewaren voor later. Het zijn bronnen die iets vertellen over gebeurtenissen. Wat bewaren jullie voor later?

.....

.....

.....

Mijn huis staat in.....

Ga naar kaart.cc.

Je ziet twee kaarten. In de menubalk bovenin vul je rechts je woonplaats in.

Kies in het linkervak de Bonnebladen 1901-1925.

Kies in het rechtervak voor Kaart.

Links verschijnt een oude kaart van het begin van de vorige eeuw, rechts zie je de kaart van jouw woonplaats.

Zoom in en uit door op de plus en de min links bovenin het linker- of rechtervak te klikken of door te scrollen met de muis. De kaarten in beide vakken reageren daarop.

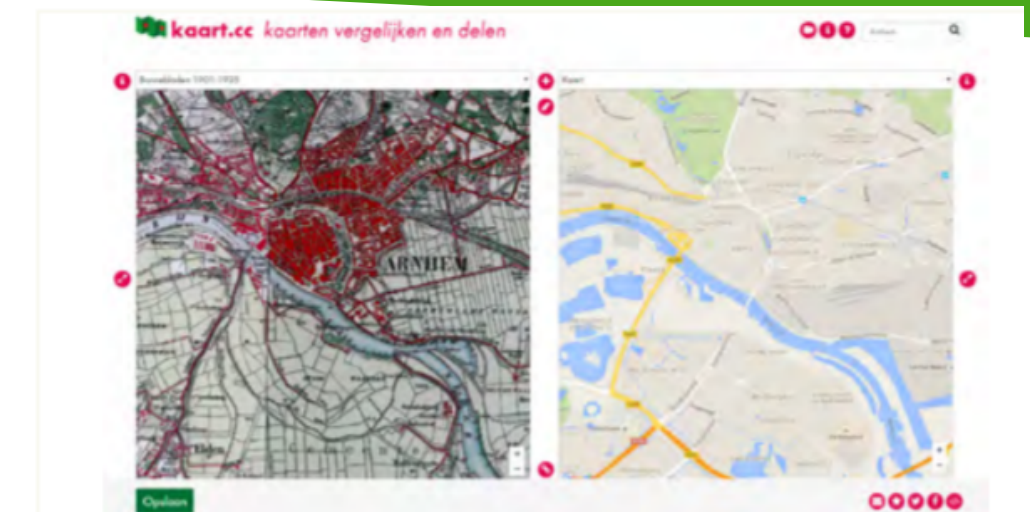
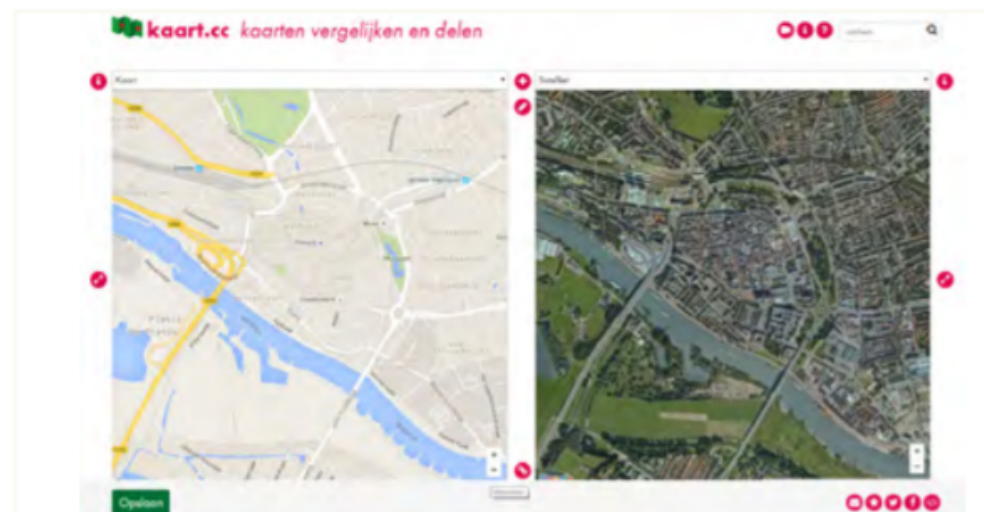
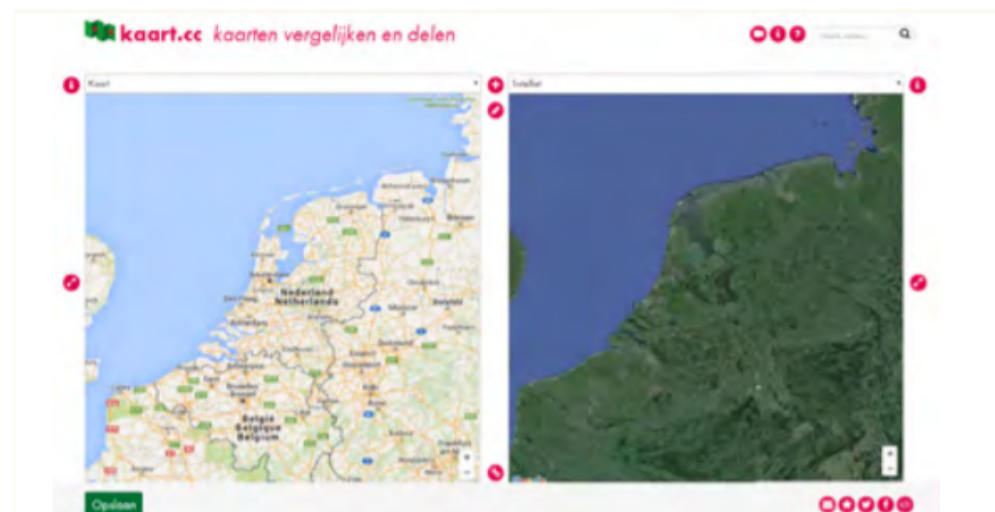
Probeer maar!

Mijn woonplaats

1 Wat valt je op? Wat is er veranderd?
Staat de school nog op dezelfde plaats?
Stond jouw huis er toen ook al?

2 Is jouw woonplaats groter geworden?
Waar zijn er wel en waar zijn er geen nieuwe woningen gebouwd?

3 Belangrijke gebouwen staan ook vaak op de kaart. Welke gebouwen zie jij op de kaart van vroeger? Welk gebouw staat er nu nog?

Fabrieken in Buren.....

Ga naar de website van de Canon van Buren. Klik op het venster van 1895. Lees de tekst goed door.

1 Welke nieuwe fabrieken kwamen er in deze periode?

Noem er 4:

- 1.....
- 2.....
- 3.....
- 4.....

2 Hoe heette de straat waar de stoomzuivelfabriek was?

.....
.....

Fabrieken in Buren

Ga naar Wikipedia. Zoek naar het artikel 'lijst van straten in Buren'.

Zoek naar de Kornedijk en lees de informatie goed door.

3 Waarom heette de Kornedijk zo, denk je?

.....
.....
.....

**Plak hier
een foto van de
zuivelfabriek**

Zoeken
Zoektermen Zoektermen: zuivelfab
Alle velden
Maker
Periode t/m
Zoektips ▶
Wis
Zoek

Ga naar de website van het Regionaal Archief Rivierenland.

Je ziet in het midden van het scherm een zoekbalk staan met vijf tabbladen erboven. Klik op het tabblad 'zoeken naar beelden'. Gebruik de zoekterm 'zuivelfabriek Buren'. Je krijgt 7 foto's en 2 tekeningen uit verschillende jaren te zien. De tekeningen dateren van circa 1955 en laten de plannen zien voor de nieuwbouw van de fabriek aan de Hulsterstraat, op een industrieterrein .

1 Welk onderdeel van de fabriek zie je zowel op de tekening als op de foto's? Waarom had de fabriek dit nodig?

2 Er is een foto waarop schepen op de Korne te zien zijn. Waarom stond de stoomzuivelfabriek aan de rivier? Waarvoor werden de schepen gebruikt?

3 Waarom verhuist de stoomzuivelfabriek later naar het industrieterrein, denk je?

De tijd van burgers en stoommachines

De negentiende eeuw noemen we de tijd van burgers en stoommachines. In deze tijd werd de stoommachine uitgevonden. Een van de uitvindingen was de stoommachine. De stoommachine dreef andere machines aan die bijvoorbeeld garen sponnen en stoffen weefden in een textielfabriek. Voor deze uitvinding gebeurde dit vaak met de hand of met de hulp van dier-, water- of zwaartekracht. Er waren ook mobiele stoommachines. Dat waren kleine machines die op een voertuig werden gezet. Zo ontstonden de eerste stoomlocomotieven, stoomboten en stoomauto's. Spoorlijnen werden aangelegd en windmolens werden vervangen door stoomgemalen. Al deze ontwikkelingen maakten het mogelijk dat mensen sneller konden reizen en meer konden produceren. Omdat de veranderingen zo'n grote invloed hadden op de manier van leven, noem je deze ontwikkeling ook wel de industriële revolutie.

1 Bekijk het filmpje 'Op Stoom'. Waarom is alles van de machines gemaakt van ijzer en staal?

2 Waar werd de stoomtrein in het begin vooral voor gebruikt?

Trein en station

De eerste spoorlijn.....

Ga naar de website van entoen.nu. Zoek het canonvenster van 1839 'de eerste spoorlijn' op.

- 1 Lees de tekst van het Canonvenster goed door.
Wanneer werd in Nederland de eerste spoorlijn geopend?
- 2 De trein werd toen getrokken door een stoomlocomotief.
Op wat voor brandstof reed de stoomlocomotief?
 Bruinkool
 Steenkool
- 3 Waar kwam deze brandstof vandaan?
 Mijnen
 Grotten

Ga naar de website van de Canon van Tiel. Klik op het venster van 1882.
4 Lees de tekst van het canonvenster goed door.
Wanneer wordt de spoorlijn in Tiel geopend?

"Ik moet een treinrit van 40 kilometer maken. Om die rit te kunnen maken heb ik kilo kolen nodig en liter water."

Een locomotief had in die tijd wel 1000 kilo steenkool en 9000 liter water nodig om een ritje van 20 kilometer te maken. Kun jij de stoker hiernaast helpen?
Reken uit en vul in!

Tram in Buren

Tramlijn Tiel, Buren, Culemborg

Tiel, Buren en Culemborg waren van 1906 tot en met 1918 met elkaar verbonden met een stoomtram.

Nu heb je alleen trams in grote steden als Amsterdam en Den Haag maar in die tijd dus ook in Buren!

Ga naar de website van de Canon van Buren. Klik op het venster van 1906 over de tramlijn. Lees de tekst goed door.

1 Wat was de gemiddelde snelheid van de tram?
.....

2 Waarom stopte de tram in 1918?
.....
.....

5 Hier zie je een van de eerste treinkaartjes. Wat is de prijs van een treinritje van Amsterdam naar Haarlem?

6 Zoek op www.ns.nl op hoeveel een enkele reis van Amsterdam naar Haarlem tegenwoordig kost.

7 Een ritje met de trein van Amsterdam naar Haarlem duurde in die tijd 25 minuten. Zoek op de website van de NS op hoe lang je nu over dezelfde rit doet.

We gaan weer zoeken naar beeld!

Ga naar de website van het Regionaal Archief Rivierenland. Klik op het tabblad 'zoeken naar beelden'.

Voer als zoekterm in 'stoomtram Buren'.

3 Zoek de foto van de conducteur van de stoomtram. Wat is zijn naam?
.....
.....

4 Als de tram niet reed, werd hij geparkeerd in een speciaal gebouw in Buren. Dit is op 2 van de 10 foto's te zien. Op beide foto's staat de naam van dit gebouw. Hoe heet zo'n gebouw?
.....

8 Een ritje met de trein van Amsterdam naar Haarlem duurde in die tijd 25 minuten. Zoek op de website van de NS op hoe lang je nu over dezelfde rit doet.

Water halen

Water halen aan de pomp.....

In Buren, maar ook in dorpjes als Zoelmond kwam pas een centrale waterleiding na 1953. Tot die tijd moest men met emmers water halen aan de dorpspomp. Luister maar naar het verhaal van een buurvrouw en buurman in Zoelmond die elkaar ontmoeten bij de dorpspomp.

Ga naar de website www.studiezaalwand.nl. Zoek op de digitale studiezaalwand een foto van Zoelmond. Zoelmond staat in rode letters onder de foto. Klik op de foto en bekijk het filmpje.

1 Buurman is met stoomtram naar Culemborg geweest. Wat vond hij daar bijzonder en heeft hij voor het eerst bezocht?

2 Buurvrouw is met stoomtram naar Tiel geweest. Wat vindt zij van Tiel?

Ga naar de website van de Canon van Buren. Klik op het venster van 1906 met de titel 'In Betuws armoeland'. Lees de tekst goed door.

3 Voor welke ziekte waren de inwoners bang?

4 Welke 4 wantoestanden waren er in Buren?

Oude glorie hersteld

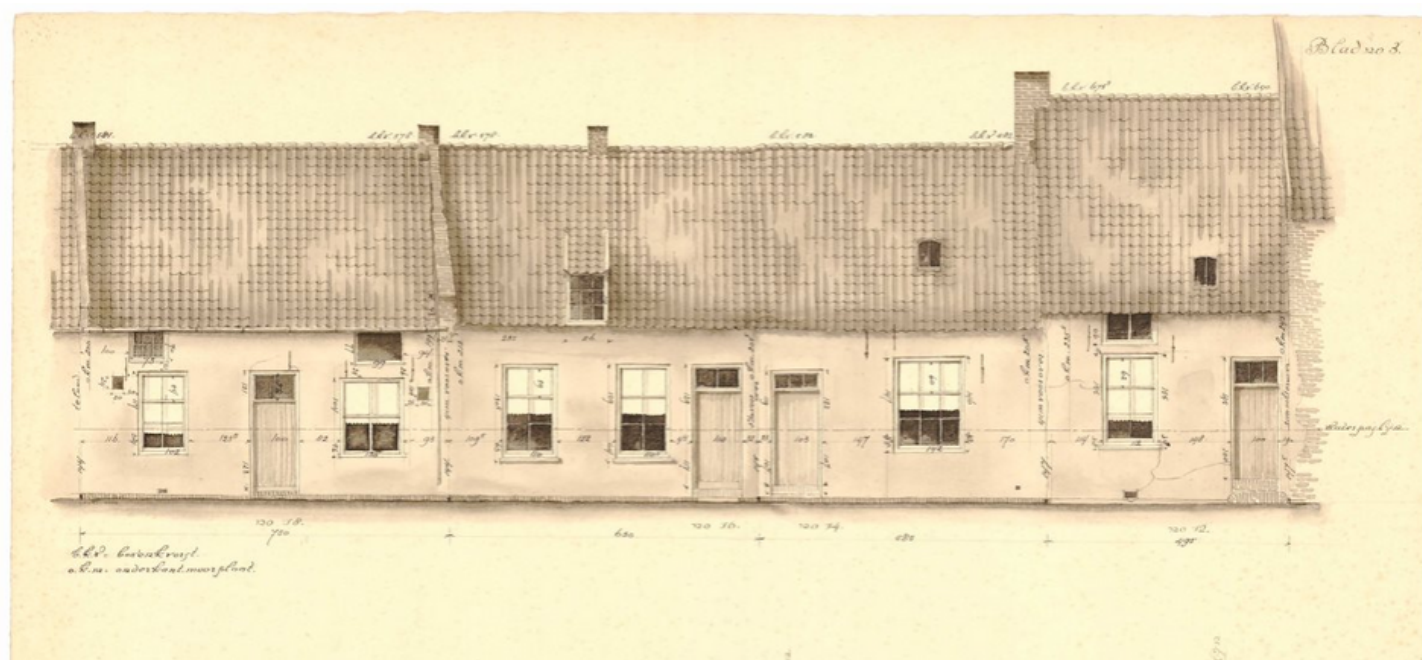
In oude glorie hersteld.....

Ga naar de website van de Canon van Buren. Klik op het venster van 1946. Lees de tekst goed door.

- 1 Wat is de naam van de burgemeester van Buren die zich inzette voor de restauratie van de huizen?
- 2 Waarom was Buren een 'lichtend voorbeeld'?

Ga naar de website van het Regionaal Archief Rivierenland. Klik op het tabblad 'zoeken naar beelden'. Voer als zoekterm in 'Buren Kniphoek'. Je ziet foto's van huizen van voor de restauratie en na de restauratie.

- 3 Wat valt je op aan de nog niet gerestaureerde huizen?
- 4 Wat valt je op aan een gerestaureerd huis?

5 Waarin zou jij het liefst wonen en waarom?

6 Weet jij wanneer jullie huis gebouwd is? Voor of na 1940? Of woon je in een nieuwbouw huis?